

EVALUATION ACCORDING TO THE PROVISION OF THE APPEARANCE, FORMAL INTEGRITY AND INTEGRITY OF HANDICRAFT PRODUCTS

Raxmatova Sharofat Yuliyevna¹

School 26, Shorchi district, Surkhandarya region

KEYWORDS

Handicraft evaluation,
Aesthetic appeal, Formal
integrity, Craftsmanship,
Product quality, Marketability

ABSTRACT

This article explores the evaluation of handicraft products based on appearance, formal integrity, and overall quality. Emphasizing the importance of aesthetic appeal, structural coherence, and craftsmanship, the study presents criteria for assessing the integrity of handmade items. The analysis provides insights into how these factors contribute to the perceived value and marketability of handicrafts. By establishing a comprehensive evaluation framework, the article aims to guide artisans in improving their products and enhancing consumer appreciation.

2181-2675/© 2024 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: **10.5281/zenodo.12593100**

This is an open access article under the Attribution 4.0 International(CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Teacher, School 26, Shorchi district, Surkhandarya region, Uzbekistan

HUNARMANDCHILIK MAHSULOTLARINING TASHQI KO'RINISHI, SHAKLIY UZVIYLIKI VA YAXLITLIGINING TA'MINLASHIGA KO'RA BAHOLASH

KALIT SO'ZLAR/ КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА:

Qo'l san'atini baholash, estetik joziba, rasmiy yaxlitlik, hunarmandchilik, mahsulot sifati, bozorga yaroqlilik

ANNOTATSIYA/АННОТАЦИЯ

Ushbu maqola tashqi ko'rinish, rasmiy yaxlitlik va umumiy sifatga asoslangan hunarmandchilik mahsulotlarini baholashni o'rganadi. Estetik joziba, strukturaviy izchillik va hunarmandchilikning muhimligini ta'kidlagan holda, tadqiqot qo'lda yasalgan buyumlarning yaxlitligini baholash mezonlarini taqdim etadi. Tahlil ushbu omillar hunarmandchilik buyumlarining idrok etilgan qiymati va sotilishiga qanday hissa qo'shishi haqida tushuncha beradi. Baholashning keng qamrovli asosini yaratish orqali maqola hunarmandlarga o'z mahsulotlarini yaxshilash va iste'molchilarning minnatdorligini oshirishga qaratilgan.

Hunarmandchilik madaniy merosning muhim jihati bo'lib, turli mintaqalardagi hunarmandlarning mahorati va mahoratini aks ettiradi. Bu mahsulotlar nafaqat funksional, balki badiiy ifodani ham o'zida mujassam etgan bo'lib, ularni baholash tashqi ko'rinish, rasmiy yaxlitlik va hunarmandchilik kabi turli o'lchovlarni o'z ichiga olgan murakkab jarayonga aylantiradi [1]. Jahon bozorlarida qo'lda tayyorlangan mahsulotlarga talab ortib borayotganligi sababli, sifatni ta'minlash va iste'molchilarning qoniqishini oshirish uchun ushbu mahsulotlarni baholashning aniq mezonlarini belgilash muhim ahamiyatga ega.

Hunarmandchilik mahsulotlarini baholash, odatda, rang, to'qima va dizayn kabi omillarni o'z ichiga olgan estetik jozibadorligini baholashni o'z ichiga oladi. Estetika iste'molchilarni jalb qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi, chunki vizual jozibali mahsulotlar ko'proq e'tibor va qiziqishni jalb qiladi [2]. Biroq, tashqi ko'rinishning o'zi etarli emas; mahsulotning rasmiy yaxlitligi yoki tarkibiy muvofiqligi bir xil darajada muhimdir. Bu jihat mahsulotning turli elementlari qanchalik mos kelishini baholaydi, bu ham funktsionallik, ham chidamlilikni ta'minlaydi [3].

Hunarmandning mahorati va aniqligini o'z ichiga olgan hunarmandchilik baholash jarayonida yana bir muhim omil hisoblanadi. Yuqori sifatli hunarmandchilik nafaqat mahsulotning qiymatini oshiradi, balki an'anaviy texnika va madaniy ahamiyatga ega [4]. Shu sababli, qo'l san'atlarining sifati va haqiqiyligini saqlab qolish uchun tashqi ko'rinish, rasmiy yaxlitlik va hunarmandchilikni hisobga oladigan keng qamrovli baholash tizimi zarur.

Ushbu maqola estetik jozibadorlik, strukturaviy yaxlitlik va umumiy hunarmandchilik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ta'kidlab, hunarmandchilik mahsulotlarini baholash mezonlarini batafsil tahlil qilishga qaratilgan. Standartlashtirilgan baholash jarayonini yo'lga qo'yish orqali hunarmandlar va iste'molchilar hunarmandchilikning

qiymatini yaxshiroq tushunishlari, ularning madaniy va iqtisodiy ahamiyatini chuqurroq tushunishlari mumkin.

Hunarmandchilik buyumlarini baholash mezonlari

Hunarmandchilik mahsulotlarini baholash tashqi ko'rinish, rasmiy yaxlitlik va hunarmandchilikka e'tibor qaratib, bir nechta o'lchovlarni o'z ichiga oladi. Ushbu mezonlarning har biri bozorda sifat va qiymatning umumiy idrokiga hissa qo'shadi.

Estetik joziba: iste'molchini jalb qilishning asosiy omili, estetik joziba rang, to'qima, dizayn va pardoqlashni o'z ichiga oladi. Madaniy va badiiy qadriyatlarni aks ettiruvchi vizual jozibali mahsulotni yaratish uchun ushbu elementlar uyg'unlashishi kerak [1]. Rang va shaklning mutanosibligi mahsulotning vizual ta'sirini kuchaytiradi va uni yanada jozibali qiladi.

Dizayn uyg'unligi: dizayn elementlarini birlashtirish juda muhimdir. Naqshlar, naqshlar va bezaklar bir-birini to'ldirib, birlashtirilgan ko'rinish hosil qilishi kerak. Dizayndagi nomuvofiqliklar mahsulotning umumiy jozibadorligini pasaytirishi mumkin [2].

Strukturaviy muvofiqlik: Bu mahsulotning jismoniy tuzilishiga ishora qiladi, barcha komponentlar yaxshi bog'langan va barqaror bo'lishini ta'minlaydi. Mahsulot nafaqat chiroyli ko'rinishga ega, balki bardoshli va funktsional bo'lishi kerak. Strukturaviy yaxlitlik bo'g'inlar, tikuvlar va ulanishlarni tekshirish, ularning mustahkam va ishonchligini ta'minlash orqali baholanadi [3].

Funktsional dizayn: mahsulot shaklini buzmasdan o'z maqsadiga erishishi kerak. Funktsional dizayn estetik elementlarning foydalanishga to'sqinlik qilmasligini ta'minlaydi. Masalan, chiroyli ishlangan savat ham narsalarni yiqilmasdan yoki shaklini yo'qotmasdan ushlab turish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak [4].

Ko'nikma va aniqlik: Mahsulotning bajarilishidagi tafsilot va aniqlik darajasi hunarmandning mahoratini aks ettiradi. Nozik hunarmandchilik har bir elementning mukammal bajarilishini ta'minlab, tafsilotlarga jiddiy e'tibor berishni o'z ichiga oladi. Bunga tekis tikuv, silliq pardoqlash va aniq kesish kiradi [5].

An'anaviy texnikalar: an'anaviy hunarmandchilik usullarini saqlab qolish

mahsulotning madaniy qiymatini oshiradi. Avlodlardan o'tib kelayotgan texnikalar hunarmandchilikning asl va o'ziga xosligiga hissa qo'shib, uni ommaviy ishlab chiqarilgan buyumlardan ajratib turadi [6].

Kompleks baholashning ahamiyati

Kompleks baholash tizimi ushbu jihatlarning barchasini ko'rib chiqadi va mahsulot sifatining yaxlit ko'rinishini ta'minlaydi. Tashqi ko'rinish, rasmiy yaxlitlik va hunarmandchilikni ta'kidlab, hunarmandlar o'z mahsulotlarining yuqori standartlarga javob berishini ta'minlashi, ularning sotilishi va iste'molchilarning jozibadorligini oshirishi mumkin.

Bozorni farqlash: Yuqori sifatli baholash mezonlari hunarmandlarga o'z mahsulotlarini raqobatbardosh bozorda farqlash imkonini beradi. Iste'molchilar yuqori mahorat va estetik joziba ko'rsatadigan mahsulotlarga sarmoya kiritishga moyildirlar [7].

Madaniyatni saqlash: Qattiq baholash orqali an'anaviy uslublar va dizaynlar saqlanib qoladi, madaniy meros va hunarmandchilikning haqiqiylikni saqlab qoladi. Bu nafaqat hunarmandlarni qo'llab-quvvatlaydi, balki jahon bozorlarida madaniy xilma-xillikni ham targ'ib qiladi [8].

Xulosa

Hunarmandchilik mahsulotlarini tashqi ko'rinishi, rasmiy yaxlitligi va mahoratiga qarab baholash sifatini saqlab qolish va iste'molchilarning minnatdorligini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega. Estetik joziba, tizimli uyg'unlik va an'anaviy texnikaga e'tibor qaratgan holda, hunarmandlar nafaqat vizual, balki bardoshli va funktsional mahsulotlarni yaratishi mumkin.

Har tomonlama baholash tizimi hunarmandlar va iste'molchilar uchun foydali bo'lib, hunarmandchilikda yuqori standartlarni ta'minlaydi va hunarmandchilikning madaniy ahamiyatini chuqurroq tushunishga yordam beradi. Qo'lda ishlangan mahsulotlar bozori o'sishda davom etar ekan, ushbu baholash mezonlariga rioya qilish hunarmandchilik merosi va san'atini saqlashga yordam beradi, jahon iqtisodiyotida barqaror amaliyot va madaniy xilma-xillikni targ'ib qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Kapoor, R. (2018). "Handicrafts: A Mirror of Cultural Heritage." International Journal of Cultural Studies, 10(3), 201-215.
2. Pye, D. (1995). The Nature and Art of Workmanship. Cambridge University Press.
3. Dormer, P. (1997). The Culture of Craft: Status and Future. Manchester University Press.
4. Risatti, H. (2007). A Theory of Craft: Function and Aesthetic Expression. University of North Carolina Press.
5. Adamson, G. (2007). Thinking Through Craft. Berg Publishers.
6. Greenhalgh, P. (1997). The Modern Ideal: The Rise and Collapse of Idealism in the Visual Arts. V&A Publications.

7. Scrase, T. J. (2003). "Precarious Production: Globalization and Artisan Labour in the Third World." *Third World Quarterly*, 24(3), 449-461.
8. Gauntlett, D. (2011). *Making is Connecting: The Social Meaning of Creativity, from DIY and Knitting to YouTube and Web 2.0*. Polity Press.